

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:

Administrațiunea tipografiei archidieceșane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstein & Vogler in Viena, Praga, Budapesta etc. etc.

Correspondențele sînt a se adresa la:

Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.

Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Revista politică.

Și dieta și delegațiunile înnotă încă tot în politica cea mare universală. În dietă este adresa, care a legat pe părinții patriei de politica universală, în delegațiuni poate prezenta ministrului de externe, cu care alte corpuri reprezentative nu se pot întelni. În delegațiunea unghurască a adresat Max Falk, redactorul foiei lui Andrassy o interpelațiune, ce se poate ceti mai jos, ministrului de externe Andrassy, la care interpelatul a și răspuns după două zile spre mulțămirea interpelantului. La timpul său vom comunica cetitorilor noștri și răspunsul ministrului Andrassy. Cestiunea se învârte pe lângă năsuința Rusiei respinsă de puteri, de a ocoli tratatul din Berlin și a întreprinde lucruri nouă în peninsula balcanică și cu deosebire de a încheia o nouă convențiune cu România.

După declarațiunile contelui Andrassy în delegațiunea unghurască, ale lui Tisza în casa deputaților și a telegramelor din Paris, Rusia nu va trece preste dispozițiunile tratatului din Berlin.

Atentatul asupra regelui Italiei a provocat o indignațiune generală în totă Europa. Passanante, atentatorul a mărturisit, că este republican socialist: nu este pus de nimenea la cale, ci din propria inițiativă a încercat a ucide pe rege. Cu toate acestea mai este arestat un redactor dela diarul „Censore” din Neapole tot din incidentul atentatului. Se vede, că poliția a dat de mai multe urme de cât a spus Passanante.

Avem război! Luptele între Afghani și Englezi se desvîltă din zi în zi mai bine. În vre-o câteva zile vom avea buletine numeroase despre cele ce se petrec în sinul Asiei centrale. Războiul acesta va avea urmări și în Europa, pentru că Rusia este, care stă la spatele Afghanilor.

Din delegațiunea unghurască.

În ședința de la 21 Noemvre delegatul Max Falk a adresat ministrului de externe următoarea interpelațiune:

Onorată delegațiune! Am onore a adresa onoratului domn ministru al afacerilor străine o interpelațiune. (Se auzim!)

Mult onoratul ministru al afacerilor străine n'a avut încă ocaziune a se exprima înaintea acestei delegațiuni despre meritul tratatului de la Berlin, însă nu cred, a mă înșela dacă presupun, că domnul ministru consideră acest tractat de un cap de operă și de un mare succes pentru monarhia noastră.

Ministrul afacerilor străine contele Andrassy: Negreșit! Max Falk: Despre această apretiare voi avea ocaziune a mă exprima mai târziu; este, cred eu, un punct, în care deja astăzi suntem cu toții de acord cu domnul ministru al afacerilor străine și acest punct este ori-care ar fi valoarea absolută a tratatului de la Berlin, la totă întâmplarea el are aceea valoare relativă, că formeză un ore-care punct sigur în mișcările Orientului și oferă temelul pentru începerea operei de reconstrucțiune.

Dacă îi place domnului ministru a fi în privința acesta de acord cu noi, îmi este ertat poate a face de aci concluziunea, că și el împărtășește vederea, că acest tractat de la Berlin — precum s'a promis și în Înaltul discurs de tron — trebuie pus în toate punctele sale, în lucrare. Cu atât mai mult trebuie pus în lucrare, cu cât monarhia austro-ungară — deși tractatul a impus ei poate cele mai grele sarcini — s'a și apucat a împlini cu cea mai mare conștientitate și cu foarte multe jertfe cerințele tractatului.

Despre alte puteri — cel puțin așa pare a fi — nu se poate dice asemenea. D-Voștră a-ți cetit în foile publice, că s'a făcut plânsori mai mult

decât într'o privință, mai ales în contra tendinței Rusiei, care tendință este îndreptată la zădărnicierea unor puncte din tratatul de la Berlin; eri, precum este cunoscut, s'a făcut în această privință o interpelațiune în delegațiunea austriacă și eu îmi iau voia a atrage atențiunea domnului ministru al afacerilor străine la o asemenea afacere. O fac acesta cu atât mai mult, cu cât informațiunile mele nu le am numai exclusiv din diare, cari nu se află totdeauna în pozițiune a controla autenticitatea scirilor lor, ci din alte isvóre, după părerea mea, foarte demne de credință.

Mai ales mă provoc la împregiurarea, că în zilele aceste reprezentantul diplomatic al României din Viena, Bălăcean, petrecuse pe aici — nu știu mai află-se aici sau ba — și povestea fie-cărui, că cu deosebire pentru această afacere a venit aici; și alții mai adaug, că cu ocaziunea aflării sale aici contele Șuvaloff a adus la vorbă cu ministrul afacerilor străine aceeași afacere.

Afacerea este următoarea: art. XLV și XLVI a tratatului dela Berlin dice:

„Principatul România retrocede împăratului Rusiei acea parte a teritoriului basarabic care în urma tratatului dela Paris din a. 1856 s'a desmembrat dela Rusia. — Insulele, cari formeză Delta Dunărei, insulele serpentine, sanciacul dela Tulcea, care este compus din districtele.... se vor reuni cu România (sont réunis à la Roumanie); afară de aceste principatul redobândește teritoriul, situat spre sud de Dobrogea.”

Precum binevoit a vedé acesti articoli vorbesc necondiționat și apodictice. România este datore a preda fără condițiune Basarabia Rusiei și Rusia este datore a preda României Dobrogea.

Rusia însă se împotrivesce meru a preda României Dobrogea cu teritoriul desemnat, deși este dis fără nici o condițiune: „sont réunis à la Roumanie,” ce după priceperea mea însemneză, că din momentul ratificării

tractatului, teritoriile respective aparțin cel puțin de jure unul la România și celalalt la Rusia.

Ori-care ar fi condițiunile, de care Rusia légă predarea Dobrogei, prin procederea acesta Rusia merge o cale, după părerea mea, diametral opusă stipulațiunilor a tratatului dela Berlin. Mai culpabilă devino această procedere prin împregiurarea, că natura acestei condițiuni stă în contradicere cu alți paragrafi ai tratatului dela Berlin. Căci am auzit, că Rusia légă predarea acestui teritor de condiția unui tractat reincheiând cu România, care să'i concedă Rusiei pe timp nehotărît folosirea acestui teritor de trecătoare. § 22 a tratatului dela Berlin dice:

„Armata de ocupațiune rusescă din Bulgaria și Rumelia ostică va consta din șese divisiuni de infanterie și două de cavalerie; numărul trupelor ei nu va trece preste 50,000 de ómeni. Aceste trupe se vor susține pe cheltuiala țerei. Comunicațiunea cu Rusia o vor avé aceste trupe nu numai preste România, pe basa unei convențiuni, ce se va încheia între aceste două state, ci și cu ajutorul porturilor mării negre preste Varna și Burgas, unde își vor înființa depozitele de lipsă pentru durata ocupațiunii; durata ocupațiunii Rumeliei ostice și a Bulgariei prin trupe rusesci se statorosece: 9 luni dela ratificarea acestui tractat.

Regimul rusesc se obligă, în timp încă de trei luni, a-și termina transportarea trupelor sale prin România și a deșerta definitiv acest principat.”

Dacă așa dară este adevărat — și eu cred, că cuvintele tratatului din Berlin nu se pot interpreta altmintrenea —, că Dobrogea cu ratificarea tractatului a devenit teritor românesc, apoi cu respect la acest teritor și aceea este drept ce se dice în general despre România, că adevă până în noué luni dela ratificare, trupele părăsesc Rumelia și Bulgaria și după alte trei luni România, inclusive teritoriul acela, care în urma tratatului dela Berlin aparține României.

FOIȚA.

Esposițiunea de la Paris.

I.

Din Mercurea prin Viena la Paris.

Impresiuni de voiaj. — Pe Valea Murășului. — Pe Pusta Ungariei. — Budapesta: arhitectura, insula Margaretei, fortăreța Budei. — Dealungul Dunărei. — Lângă arpele Carpaților. — Câmpul Marchei. — Viena: o cină românescă, ceva istoric, bulevardele Ringului. — Reședința imperială, piața Schiller, Opera mare, piața Schwarzenberg, museul austriac, bisericile, suburbiul jidovesc, Belvedere Palatul Lichtenstein. (Urmare).

În anii din urmă sau ridicat în Budapesta o mulțime de edificii grandioase, ér acum se lucră la terminarea proiectelor de regularea și lățirea orașului. Splendórea Budapestei sînt țermurile Dunărei, anume Quaiul Rudolfin și Francisc-Iosefin, apoi strada Radială, lungă de 2 1/2 chilom., carea duce în liniă óblă până în păduricia orașului, și în urmă unele bulevarde „Ring”, cari toate posed case și pa-

late după modelul celor de pe bulevardele Vienei. Se înțelege de sine, că acum, după ce am vedut mai multe orașe mari moderne, ni-am cam perdut încântarea, ce ne cuprinsese la prima privire a esteriorului Budapestei. Peste tot capitala Ungariei este un oraș frumos, care cercă a emula cu Viena, imitând arhitectura acesteia, și din această cauză ne rezervăm descrierea stilului în care sînt zidite aceste palaturi moderne pe altă ocaziune, când adevă vom trage o paralelă între bulevardele Parisului și Vienei.

Pe piața încoronării, numită și piața Francisc-Iosifină, vis-a-vis de de puntea de catene, ce duce preste Dunăre, se află cea mai frumoasă zidire a Pestei, palatul academiei, ridicat de arhitectul Stühler în stil de renascere, cu un vestibul elegant de colonne de marmoră în mai multe colorii. Acest palat este reședința academiei fundate de Szechenyi și conține totodată și galeria de icóne a țării. Tot pe această piață se află palatul Lloyd, cu un portic de colonne

ionice, ér în apropierea acestuia edificiul de Redoute, în stil mauric-roman și cu decorațiuni pompóse înăuntru. Pe timpul revoluțiunei ultime adunarea națională și-a ținut ședințele în sala de redoute, ér acum se dau aci concerte și baluri mari. Ceva mai la vale lângă Dunăre, la capétul Quaiului Francisc-Iosefin, se află biserica gr. or., mică, dar cu un portal frumos de marmoră roșie, ér aprópe de acesta catedrala orașului, cea mai vechie biserică în Pesta, edificată în anul 1500, care însă din punct de vedere al artei este un mixtum compositum, pentru că partea posterióră e în stil gotic, ér fačiada într'un stil baroc séu mai bine dis în nici un stil, așa cât aci lipsește cu totul ori ce armoniă arhitectonică.

Alte edificie frumoase sînt casa dietei, Synagoga în stil mauric și museul național cu un portic de colonne corintice. — Pesta are așa dicénd numai un monument mai însēmnat, adevă al Archiducelui Iosif, palatul Ungariei, ér bustele unor poeți, ce se află în grădina museului, așa sînt de neim-

portante, cât într'un oraș ca Pesta nu merită a se numi monuminte.

Un juvaer pentru Pesta este insula Margareta ce zace la capétul din sus al orașului între două crace ale Dunărei. Ea este proprietatea Archiducelui Iosif, care a straformat'o într'un parc frumos, cu alee umbróse, fântâni, restaurațiuni etc. Tot aci se află și o scaldă de sulfur (30°) cu localități elegante.

Buda a fost în vechime o colonie romană, Aquincum, capitala Pannoniei inf., după cum dovedesc ruinele și țermele romane, ce le putem vedea și în presinte. Ea e împreunată cu Pesta prin 3 punți, dintre cari Puntea de catene, ridicată de anglesul Clark la 1849, e de tot imposantă, pentru că are o lungime de 380 m., o lățime de 15 m. și totă greutatea puntei o pórtă numai catene încordate ce se baséză pe 4 stâlpi înalți de 50 m. — Buda jace pe și între deluri mari. Pe delul ce se rădică vis-a-vis de centrul Pestei vedem o fortăreță imposantă, edificată de Bela IV la 1247. De atunci încóce-

În urma tuturor acestora îmi permit a îndrepta cătră dl ministru de externe următoarea interpelațiune.

1) Are dl ministru cunoștință că — deși predarea Basarabiei în înțeleșul art. 45 al tratatului dela Berlin s'a îndeplinit — Rușii tot mai trăgăneză executarea detorințelor impuse lor prin art. 46 a acelui instrument de pace, adecă predarea Dobrogei?

2) Ce cunoștințe are dl ministru despre cauzele acestei trăgănări; în deosebi are cunoștință, că Rușii pretind drept condițiune a predării amintite încheierea unei convențiuni, care și preste terminul însemnat în tratatul dela Berlin să asigure Rusiei o cale de trecere prin numitul teritor?

3) Ține dl ministru de acceptabilă acéstă sau o analogă interpretare a tratatului dela Berlin, care împlinirea v're-unei îndatoriri neco condiționat statorice în acest tratat să o facă mai în urmă atârnatore de vre-o altă condițiune.

4) Consideră dl ministru de admisibil, ca să se elude aceea dispoziție a art. 22 din tratatul dela Berlin, în puterea căruia evacuarea completă a teritorului român (évacuation complète de cette principauté) trebuie să fie terminată din partea rusescă în restimp de un an dela ratificarea tratatului?

Presidentul Szlavý: Interpelațiunea se va preda ministrului de externe.

Corespondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Viena, 21 Noemvre 1878. Mult onorate Dle Redactor! Duminecă în 17 Noemvre st. n. a. c. am avut ono- rul, a participa la adunarea generală a societății academice social-litere- rare de aci, „România-Jună”.

De órece „România-Jună” este me- ntită să pregătească în multe privințe un- de însemnat de tineri pentru via- ța lor ulterioară, cred, că on. public român se va interesa de ori ce miș- care, ce se întâmplă în sinul acestei societăți și prin urmare îmi place a spera, că D-Vóstră, care ați anunțat într'unul din ultimele numere ale „Tel. Rom.”: ținerea adunării din cestiune, veți avé bunăvoința, a publica aceste puține șire, care conțin impresiunile ce ea mi le-a făcut.

Adunarea s'a deschis la 7 óre de cătră presidentul societății, dl. drnd. med. Octaviu Blasian în prezența mem- brilor ordinari și estraordinari, fiind de față și vre-o câte-va din persoanele invitate, dintre care amintesc cu plă- cere pe filo-românul Dr. I. U. Iarnik, profesor de limba română și francesă veche la Universitatea c. r. de aci.

Celalalt public, cu deosebire străinii, între cari și directorul ministerului de interne, Kutschera — au asistat numai la partea socială a adunării.

Dnul Blasian în discursul său pre- liminar arêta în scurte cuvinte starea societății și invită pe membrii, să se siléscă din tóte puterile, ca pe viitor acéstă stare să devină tot mai bună.

Nu voi trece cu vederea din da- tele espuse de dl. Blasian pe acele, care se referesc la mișcarea cassei.

Fondul neatacabil al „României June” a crescut în decursul anului espirat (1 Octomvre 1877 — 30 Sep- temvre 1878) cu deosebire prin libe- ralitatea dlui Brătian, actualul mini- stru-president al României, cu 257 fl. 75 cr.; iar fondul disponibil, din care se susține cabinetul de lectură al so- cietății a scădut cu 331 fl. 41 cr.

Dnul president își încheiă discursul său invitând cu mult foc pe tinerii români, cari studiază la scólele su- perióre de aci, să participe cu toții la societate și să lase la o parte con- siderațiunile personale, care îi fac să renunțe dela o instituțiune atât de salutară, și cetind apelul, ce se va a- dresa on. public român în „raportul anual”.

Sper, că on. public va răspunde ca totdeauna cu bucuriă la acest apel și nu va lăsa să se închidă cabinetul de lectură al „României June”, care este factorul cel mai însemnat pen- tru promovarea scopurilor acestei so- cietăți; și mi-ar plăcé, să pot spe- ra, că și tinerii Români de aci vor răspunde cu aceiaș bună- voință la invitarea dlui Bla- sian.

În adevăr acéstă este de dorit: căci este lucrufórt trist, când veđi, că din considerabilul număr de Români ce se află aci la studiu — tot persóne cu pretensiune de culte, sau pușe pe calea cultivării „României June”.

Mé întorc la descrierea decurge- rei „adunării generale!”

Presidentul își isprăví discursul seu, comisiunea revédétore arată, că lucrările comitetului sânt în bună or- dine, prin urmare acéstă se absolvă, aducéndui-se mulțămiri pentru zelul seu.

Partea oficiósă se încheiă cu de- numirea viu aprobată a d-lui I. Brătian, ministru-president al României, de membru onorar al „României June”.

După o mică paușă urmă partea socială, care, mulțămită d-lui Blășan (acum și arangiator și conducător al corului) și binevoitoriului concurs al mai multor străini, precum și al unor Români nemembrii sau foști membrii,

cred, că a mulțămit nu numai pe Ro- mâni, ci și pe streini. Cu deosebire solurile d-lui Hosan și piesele mu- sicale executate cu instrumente, fură urmate de număróse aplause.

Vivate entușastice încoronară și toasturile oficióse ținute: pentru Ma- iestățile Lor, Împératul și Împérătésa, 2. pentru Înălțimea Sa Regală, Carol I. domnitoriul României 3. pentru d-nele patronese a le „României June”, 4. pentru fondatorii ei și 5. pentru pu- blicul asistent.

Cu tóte aceste adunarea a fost puțin veselă.

Perderea lui Ilarion Muntean, candidat de profesură și locotenent c. r. în reservă care a fost rănit în- tr'una din luptele de ocupațiune a Bos- niei și Erțegovinei, fost membru al „României June” ținé întréga adu- nare într'un vél de tristeță.

Cu plăcere amintesc ca încheere, că la invitarea „României June”, care onorá pe regretatul ei membru cu participarea membrilor ei, cu o co- rónă și cu o cuvântare bine simțită, ținută de dl Blășan, cele mai multe societăți de studenți de aci respun- seră în modul cel mai frumos. Ele a- coperiră sieriul cu frumoșe cununi, iară membrii lor nesocotind ori ce prejudițiu de naționalitate, formară un frumos cortegiu.

Fie ca aceste semne de cuno- ștință a datorilor unui om față de semenii sei să se înmulțéscă din ce în ce!

Un asistent.

Protocólele Congresului din Berlin.

Protocolul Nr. 19.

Sedínța din 12 Iuliu 1878.

Erau prezenți: Reprezentanții din șe- dínța trecută.

Sedínța se deschide la 4 óre. Protocolul Nr. 17 se adoptă. Se face mențiune de lista petițiunilor Nr. 14.

La ordinea zilei este raportul comple- mentar al comisiunei de redacțiune.

D. Desprez díce, că comisiunea a ce- tit din nou întregul tratat și a ridicat ob- jectiuni asupra art. II, relativ la delimita- rea Bulgariei. Paragraful acestui articol, cu Nr. 3, care implică pentru trupele și con- voiurile bulgare libera trecere pe linia de etape între Vidin și Sofia, prin calea Sofiei la Piroș și de la acest punct la Vidin, prin cóma Sântutui Nicolae, pare inadmisibilă. Comisiunea propune de a 'l suprima, Con- gresul neputénd să prevađă cazul când Bul- garia ar declara resboiul Turciei.

Acéstă observațiune bine primită de Înalta Adunare, D. Desprez adaogă, că al doilea aliniat al aceluiași paragraf, care ad- mite în principiu facultatea pentru Turcia

de a se servi de calea militară, prin terito- riul apusan al sangiacului Sofia, a lăsat în- decisă pe comisiune, căci nu s'a putut sta- bili acordul asupra acestui punct.

Comitele Șuvaloff reamintesc, că ple- nipotențiarii Rusiei au acceptat principiul de trecere; instrucțiuni se vor da în acest sens oficerilor ruși, conform protocolului XVII-lea; dar Escelenția Sa este contra redac- țiunei articolului, ce dá indicațiunea esactă a liniei de trecere.

Președintele consideră, că este într'a- devér primejdios, de a delimita într'un ar- ticol de tratat o cale militară pe un pă- mânt puțin cunoscut și pe o chartă, care nu póte fi de o absolută esactitate. Acéstă de- limitare ar poté fi supărátore, chiar acelor ce se vor servi de dēnsa. Alteța Sa cetescé din nou pasagiul protocolului al XVII-lea, unde se află resumatul discuțiunei, și crede că, conform cu decisiunile luate atunci de Congres, linia trebuie lăsată negoțiarilor de la fața locului. Nomenclatura aliniatului 2 din paragraful al 3-lea, ar trebui dară să dispară și ar fi oportun de a lăsa să sub- siste numai principiul unei căi militare, ce se va acorda Turciei.

Principele de Hohenlohe propune să se țină în sémă numai espresiunile proto- colului și să se suprimé indicațiunile precise, ce sânt la sfirșitul aliniatului.

Comitele Șuvaloff cere suprimarea în- tregului paragraf al 3-lea, căci aliniatul al 2-lea a fost concedat de dēnsul numai în vederea aliniatului 1, acordând Bulgariei o cale de etape.

Lordul Salisbury díce că, dacă s'ar conserva aliniatul 1, s'ar vedé nevoit să de- clare la protocol, din partea Engliterei, că nici o dispozițiune din tratat nu recunóșce Bulgariei dreptul de pace și de resboiu.

Comitele Șuvaloff observă, că tocmai pentru înlăturarea acestor dificultăți pro- pune suprimarea întregului paragraf 2.

După observațiuni făcute de comitele Launay, lordul Salisbury și comitele Șu- valoff, Congresul decide suprimarea paragra- fului 3, din articolul al II-lea al proiectului de tratat, plnipotențiarilor Rusiei declarând pe altă parte că obligațiunile ce au primit la protocolul XVII în privința călei mili- tare consimțită Turciei, și conservă tótă valórea lor.

Este bine înfeles că același pasagiu in- serat ca articolul XXXVI. relativ la deli- mitarea sêrbă, va fi și dēnsul suprimat.

Caratheodory-Pașă, referénduse la arti- colul XXIV care privesce rectificarea frun- tarielor Greciei și mediațiunea eventuală a puterilor, adaogă că Pórtă, care nu 'și de- duse consimțemntul la propunerea de rec- tificare a fruntarielor, și rezervă de a in- trefiné pe cabinetele semnatare asupra ade- vărăteii situațiuni a cestiunei elene. Escelen- ția Sa cere ca cuvântul „mediațiune” să fie înlocuit, prin „bune oficii.”

D. Desprez reamintesc, că cuvântul „mediațiune”, adoptat de comisiune, este conform terminilor protocolului Nr. 13.

fortărăța a fost reședința regilor până ce în 1541 fú cucerită de Sultanul So- liman și astfel devení reședința Vezir- rilor turcești și a Ianiciarilor. După 150 de ani au ocupat'o Nemții. — La acéstă fortărăța ne suim în vagóne trase de funie cu mare celeritate pe- ste șine fórté țepișe. Arhitecturile mai însemnate din lăuntrul fortăreței sunt: castelul regesc, fundat de Ma- ria Theresia; în el se află sala cu în- signiele de corónă, în care se deschide și dieta; apoi biserica lui Mathia și monumentul Generalului Hentzi, care a cădut cu 418 soldați, apêrând fortă- reța contra Ungurilor revoltați în 1849.

Înainte și în stânga fortăreței, la malul Dunărei, vedem cea mai fru- mósă parte din Buda nouă, unde se află baia de Vác, și baia imperială; ér vis-a-vis de pe puntea de catene duce un tunel sub délul, pe care zace fortărăța, la Buda-vechiă, ai că- cărei locuitori sânt în maioritate Nemți. Délurile din giur tóte sunt acoperite de viie, din cari se scóte renumul vin roșu de Buda.

În tot locul ne convingem, că

Budapesta este încă în desvoltare, dar de căti-va ani în desvoltare re- pede; și decă vor decurge trebile tot ca în presinte, capitala Ungariei va face un progres surprindétoriu, — surprindétoriu în splendórea esternă arhitectonică, carea corespunde de- plin iubirei de pompă a magnaților magiari, dar nici decăt împunătoriu cu privire la tesaurii, ce ar trebui să fie păstrați în aceste palate pompoșe. Deși în Ungaria domnesce centrali- sațiunea, deși tóte artefactele se adună în capitală, — acéstă posedé numai dóuë musee relativ mici și puține in- stituțiuni de cultură generală, pe când într'alte orașe moderne ne impnn toc- ma aceste din urmă. Dealtmintrea, ce putem aștepta mai mult dela un stat agricol ca Ungaria, deși ca în espozițiune, după cum vom vedea mai târđiu, cêrcă a se reprezenta ca un popor de literați? —

Cam cu aceste idei se va despărți ori care străin de Pesta, ér noi, re- flectând asupra celor auđite aici ne-am adus aminte de proverbul: fală gólă, straiță ușórá plus minte ușórá.

Dela Pesta trenul ne duce, respec- tive sbórá cu noi spre Viena — pen- trucă acum ne aflăm pe linia nem- țescă până la Vác peste câmpuri mo- notóne, dar fertile. La Vác, oraș cu 12,000 loc., ne apropiem de Dună- re și înaintăm pe malul acesteia. Re- giunile devin romantice, deluri pădu- róșe și văi frumoșe alternéză repede și este interesant a vedé, cum náile de vapor în zadar încêrcă a emula în iuțime cu trenul.

Munți de porfir și calcu dau Dunărei, carea aci are o alviă de tot îngustă, un aspect pictoresc. Pe o stâncă înaltă vedem ruinele Visegrád, în seculul al XI reședința regilor; în- frumșetată de Mathia Corvinul și apoi demolată de Turci. În depártare ve- dem pe o colină domul Strigoniului și în câteva minute sosim la acest oraș, cu 18,000 loc. Domul grandios e edificat în stilul renascerii italiene, cu o cupolă imasantă după modelul celei dela St. Petru din Roma. Stri- goniu este reședința unui Archiepis- cop și e fundat de Stefan cel Sfânt.

Acum éráși ne depártăm de Du-

năre, ținutul devine monoton, ér co- munele, prin care trecem, nu's de nici o însemnătate; numai la Thot-Megyér vedem castelul contelui Károlyi și la Galantha a lui Eszterházy. Am per- curs deja dóuë părți din calea pân la Viena și în depártare zărim Carpa- ții, cari ne spun că ne apropiem de Pojon. La Cseklész vedem éráși un castel — și pare frumos — al lui Eszterházy, regiunile sânt interesante, pólele munților sânt acoperite de vii estinse și astfel admirând frumșeța na- turei sosim la Pojon.

Acest oraș are o pozițiune plă- cută între Dunăre și aripele Carpați- lor mici, a fost odiniórá capitala și orașul de încoronare al regilor și as- táđi numără 46,000 loc. Aci ne îm- pune mai mult Domul St. Martin, o- diniórá biserica de încoronare, și rui- nele imosante, ale castelului regesc, ce se află pe platoul unui deal înalt.

Va urma).

Comitele de Launay declară, că substituțiunea cerută de Caratheodory-Paşa ar micșora însemnarea și ținta propunerii a plenipotențiarilor francezi și italieni și deci siinei luate de Înalta Adunare.

Președintele observă, că acest articol nu este de nici un interes pentru plenipotențiarilor otomani, pe cât timp nu este vorba de cât despre intențiunile a șese puteri ce vor rămâne în totdeauna libere de a se înțelege între dânsese asupra acestui punct fără concursul Turciei.

D. Desprez, reluând espunerea dispozițiilor tractatului încă controversate, citează obiecțiunile formulate de plenipotențiarilor Turciei contra celor din urmă rânduiri a alinatlui al 2-lea din articolul XXXVI astfel redactate: „lăsând Serbiei la apusul satului Prepolac o zonă de 1000 de metri împrejur.”

Caratheodory-paşa și Mehemed-Ali-Paşa cer, ca trecătorea Prepolac să fie menținută teritoriului otoman.

Comitele de Saint-Vallier reamintesc că Congresul a hotărât, conform părerii comisiunii de delimitare, că se va ține în seamă reclamațiunea rădicată de plenipotențiarilor otomani, în privința întinderii de o mie de metrii lăsată Serbiei la apusul Prepolacului în proiectul comisiunii militare.

Dar, chiar după termenele protocolului, Congresul n'a voit să întinză concesiuinea dincolo de întorcerea pur și simplă la linia austriacă, adică lăsarea zonei de 1000 metrii, și rezultă că Prepolac este lăsat Turciei, dar n'a fost nici odată cestia de a cuprinde trecătorea situată în dărât de acest oraș, aceea ce ar fi lăsat fruntaria despre mătă-nopțe în mai mult de cât Congresul înțelese.

Președintele declară, că este imposibil de a reveni asupra acestei decisiuni: Alteța Sa adaugă, că comisiunea era însărcinată numai a redacta decisiunile luate, iar nu de a le revisui.

Principele de Hohenlohe ăice, că o notă pusă în josul paginei 2 a protocolului de tratat indică că „tote desemnările locurilor sunt luate de pe harta statului major austriac.” Acastă anotațiune n'ar pute să figureze în tractat, dar acastă esplicațiune fiind forte importantă, Alteța Sa este de părere ca să fie menționată în protocol.

Președintele sprijină acastă observațiune pe care o aprobă Congresul.

D. Desprez ăice, că proiectul n'a întâmpinat obiecțiuni de cât asupra articolului relativ la delimitarea fruntariilor din Asia, asupra cărora plenipotențiarilor Marel-Britaniei și ai Rusiei nu s'au învoit cu totul.

După o discuțiune asupra acestui punct între comitele Șuvaloff și lordul Salisbury, Congresul hotărăsece, că în timpul unei suspendări de ședință, vor avé loc convorbiri între plenipotențiarilor Marel Britaniei, Rusiei și Turciei, pentru regularea definitivă a amănuntelor acestei delimitări.

Ședința este întreruptă.

La reînvoirea ședinței, comitele Șuvaloff anunță, că reprezentanții celor trei puteri s'au înțeles asupra ultimului aliniat al articolului 50 și suprimarea articolului 60.

Președintele constată, că s'a terminat redacțiunea tractatului.

Alteța Sa atrage apoi atențiunea colegilor sei asupra cestiunei de a se sci în ce formă și la ce timp se va comunica tratatul țerilor interesante, ce n'au luat parte la congres, adică Grecia, Persia, Muntenegrul și principatele declarate independente.

După schimbul ideilor, ce au avut loc în acastă privință, Înalta Adunare decide că comunicarea într'un mod oficial nu va avé loc de cât după schimbul ratificărilor tractatului; congresul consideră întradever, că tractatele dobândesc valorea lor definitivă nu prin semnătură, ci prin ratificările lor. Congresul, admitând cu tote acestea că ar fi dificil de a aștepta ratificările pentru a înscința Statele în cestiune despre dispozițiunile luate în privința lor, decide, după propunerea principelui de Bismarck, că președintele este autorizat a face cunoscut, îndată după semnătura Statelor interesate, decisiunile luate în privința lor, printr'o redacțiune autentică, dară comunicată într'un mod oficios. Alteța Sa va comunica într'un

mod oficial tractatul complet acestor State, după schimbarea ratificărilor.

Înalta Adunare hotărăsece încă că schimbul ratificărilor indicate în proiectul tractatului, trebuind să aibă loc în termenul de 4 săptămâni, trebuie să se facă în termen de 3 săptămâni: articolul din urmă va fi deră astfel conceput „în termenul de 3 săptămâni și mai curând, dacă este puțință.” Remâne înțeles, că evacuarea teritoriilor stipulate din ziua semnătorei nu vor fi esecutore de cât din ziua ratificării și că acastă din urmă va fi substituată la aceea a semnătorei în tote pasagiile tractatului unde se ficsase ziua semnătorei ca punctul termenului acordat interesărilor.

Comitele Șuvaloff, reamintind declarația făcută în ședința trecută de lordul Salisbury în privința strămtorelor, cere inserțiunea la protocol a unei declarațiuni tot în aceeași privință, prezentată de plenipotențiarilor Rusiei:

„Plenipotențiarilor Rusiei, fără a și pute da o dréptă socotélă asupra propunerii dlui al doilea plenipotențiar al Marel-Britaniei privitoare la închiderea strămtorelor, cer numai din parte-le inserarea în protocol a observațiunei că, după părerea lor, principiul închiderei strămtorelor este un principiu european, și că stipulațiunile încheiate în acastă privință la 1841, 1856 și 1871, confirmate ađi prin tractatul dela Berlin, sunt obligătore pentru tote puterile, conform cu spirital și cu întocmirea tractatelor existente nu numai în ceea ce priveșce pe Sultan, dar și în cât priveșce pe puterile ce au semnat aceste transacțiuni.”

Lordul Salisbury face cunoscut congresului că, conform decisiunei luate eri de reprezentanții puterilor a invitat pe ambasadorul Marel Britaniei la Constantinopole a se înțelege cu colegii sei în privința comisarilor, ce sunt să se trâmă la Rhodop.

Comitele Andrassy, d. Waddington, comitele Corti, principele Gorciacoff și principele de Bismarck anunță, că au dat tot acelși instrucțiuni reprezentanților guvernelor lor la Constantinopole.

Congresul ficsază pe mâne Sâmbătă, 13 Iulie, semnătura solemnă a tractatului.

Ședința se rădică la orele 5.

(Urméza semnăturile plenipotențiarilor).

Societatea academică română.

Ședința dela 28 Septembrie

Membrii prezenți:

D-nii Aurelian Petre S., Bariț George, Crețulescu Nicolae, Falcoian Stefan, Ghica Ioan, Hodoș Iosif, Ionescu Nicolae, Laurian August Treb., Maniu Vasile, Odobescu Alecsandru, Sion George, Stefanescu Grigorie, Sturdza Dimitrie.

Ședința se deschide la 9 și jumătate ore ante-meridiane.

Se cetesce procesul verbal al ședinței precedente și, după ore cari rectificări se verifică.

D secretariu general, aducând aminte, că în programa delegațiunei mai este și alegerea de membri, societatea decide a nu se mai face nici o alegere în anul acesta.

La ordinea ăilei propunerea premiului Nasturel pentru anul 1881. D. Odobescu propune ca tesă „Disertațiune complectă sub raportul fizico-economic al unui județ al României.”

După mature deliberațiuni se admite acastă tesă cu programa următore propusă de D. Sturdza:

I. Geografia cu ramificațiunile ei (orografia, hidrografia, topografia).

II. Ochire asupra istoriei naturale (terămurile, flora, fauna).

III. Starea economică, atât agricolă cât și industrială.

IV. Statistica populațiunei (starea civilă, statistica religiósă, juridică, medicală, militară, scolastică, naționalități și celelalte).

V. Etnografia, adică descrierea usurilor, credințelor populare, porturilor locale și celelalte.

D. Bariț comunică conclusiunile secțiunei istorice asupra manuscrip-

tului venit la concurs cu titlul „Istoria petrecerei Românilor în Dacia de la Aurelian până la 1300.” — D-lui arată, că scopul societăți, când a propus acastă tesă, a fost pentru ca printr'o bună scriere să se aducă mai bune lumini asupra acestei perioade de 1000 ani, și se combată cel puțin indirect, teoriile repausatului profesor Rösler cu tendințe învederate, de a întemeia drept istoric asupra pământului Daciei în favorea altor poporă La acastă autorul n'a putut corespunde; pe lângă acestea limba și stilul autorului lasă mult de dorit, din cauza mai virtos, că construcțiunile sale nu corespund cu natura limbei noastre, după progresele, ce a făcut. — Secțiunea este de părere, a respinge acest manuscris, a se pune din nou subiectul la concurs și a cresce premiul de la 3,000 la 4,000 lei.

Punându-se la vot respingerea manuscrisului prin bile, rezultă: 7 bile contra și 4 pentru; prin urmare se respinge.

Se propune ficsarea termenului de concurs și se admite prelungirea de 4 ani.

Se pune la vot propunerea de a se mări cifra la 4,000 lei și se admite.

După observațiunile făcute, se decide, ca titlul operatului să fiă; „Istoria Românilor în Dacia Traiană de la Aurelian până la fundarea principatelor Moldova și Țera Românescă.”

D. Odobescu dă lectură raportului comisiunei însărcinată cu cercetarea probelor de traducțiuni din autorii eleni, care conchide la respingerea lor.

Se pune la vot prin bile conclusiunile raportului: rezultatul este 9 bile albe și 3 negre, prin urmare traducțiunile se resping și se decide, a se publica concurs din nou.

D. secretariu general dă lectură raportului seu asupra lucrărilor și activității societății în anul acesta în cuprinderea următore:

„De și, mulțamită bunei voințe particulare a d-lui ministru de interne-procese verbale a le societăței noastre s'au publicat în colonele „Monitorului oficial”, de și d-vostră, d-lor colegi, cunoscăți bine lucrările, cu cari va-ți ocupat și soluțiunile ce li sau dat, sum datoriu a vă supune tabelul activității d-vostră în a 12-a sesiune academică ce a-ți ținut.

Acastă sesiune a fost necesitate să fiă mai prelungită, fiind că lucrările societății au fost mai număröse, și ea nu se putea despărți înainte de a le resolve pe tote. Probele de traducțiuni din autorii clasici, concursurile premiilor Nasturel, cercetarea mai multor manuscrise aduse la cercetarea societăței, v'au supus la atâtea studii copiöse, cărora a trebuit să sacrificați cu generositate un timp prețios.

I. Mai înainte de tote vom memora, că d-nul ministru de culte, a prețind activitatea noastră încordată cătră scopul înființării acestei societăți și rolul, ce este chiămată a juca în viitoriu pentru progresul culturai intelectuale a națiunei, și având în vedere desideratul espres în una din ședințele noastre, a bine voit a înainta cătră corpurile legiuitore un proiect, prin care nu numai că confirmă existența societății, dară o ridică chiar la rangul de academiă, asigurându-i atât subvențiunea anuală, cât și independința, destinându-i totodată și un loc pe care să-și facă un edificiu propriu al seu: astfel că în viitoriu acastă instituțiune se ajungă cu o destinată solidă, autonomă, eternă, și fără nici o grigiă de fluctuațiunile politice.

II. Venind la lucrările cele mai proprii atribuțiunilor sale, societatea a ascultat pentru prima óră raportul unei misiuni științifice, cu care a fost însărcinat anul trecut pe dn. Grigorie

Tocilescu, junele nostru istoric laureat; numărösele documente istorice ce au adus din arhivele și bibliotecile din Rusia au absorbit mare timp din ocupațiunile d-vostră, astfel că a-ți potut lua decisiunea de a ediționa operele cantemiresci întregi, după originalele decopiate cu cea mai severă fidelitate: trei din operele lui Dim. Cantemir, adică „Vita Constantini Cantemiri, Colectania Orientalia și istoria ieroglifică”, se vor pune sub tipariu imediat după decisiunea, ce a-ți dat; iară după cele trei volume manuscrise originale ce cuprind istoria imperiului otoman în limba latină, anunciate de la academia imperială din Petersburg, se vor trage copii esacte spre a se pune mai târziu sub tipariu.

III. Fericita ideă ce a-ți avut de a vota o sumă de bani pentru biblioteca regretatului nostru colegă Papiu Ilarian, aduce pe de o parte o frumósă acuisițiune pentru biblioteca societăței, iară pe de alta arată o frumósă probă de recunoscință patriotică pentru memoria unui bărbat, care a onorat literile și națiunea română, ridicându-i un monument pe pământul, în care s'a născut și în care zac rămășițele sale mortale.

IV. Cererea incidentală a veduvei repostatului nostru colegă Ioan Massim de a-i veni în ajutoriu la strimtorarea în care se găseșce familia sa, va dat ocașiune a licuida drepturile de autor a le colaboratorilor la dicționarului și glosariu, a cărui edițiune inundă depositul nostru ca o adevărată sarcină: astfel d-nii colaboratori și-au luat partea din esemplare, la care erau îndreptățiți după regulament, magasinul societăței s'a usurat, iară d-nei Veronica Massim i s'a făcut un ajutoriu cumpărându să un număr însemnat de esemplare.

V. Cercetării probelor de traducțiuni din autorii clasici venite la concurs i-ați consacrat un timp destul de prețios: Laborea dumnévostă inșe n'a avut alt folos, decât decepțiunea de a le afla insuficiente. Pentru acastă a-ți fost nevoiți a le respinge și a decide concursuri noué pentru anul viitoriu. Se sperăm, că respingerile acestea nu vor fi luate în nume de reu: d-nii concurenți, după observațiunile ce vor vedea în anelele noastre, nu se vor descuragia, ci din contră se vor stimula, și persistând în labóre vor ajunge, a se perfecționa și a veni la anul viitoriu cu lucrări mai solide; și după modelul laudatelor traducțiuni din Cicerone, Dione Casiu și Titu Liviu, vom avea și pe Pliniu, Herodot, Plutarch și alți autori clasici, pe cari am decis ai traduce în românesce.

VI. Alte concursuri, numai puțin dorite, au avut acelaș rezultat. Premiul Nasturel, atât cel din seria A, cât și cel din seria B, nu s'a potut decerne. Din tote publicațiunile de preste an, cari vi s'au prezentat, n'ați putut pune preferința d-vostră nici pe una care să pótă fi calificată de cea mai bună. Elaboratele venite cu tesa „Țeranul român”, și cari au fost tractate de doi concurenți, n'au potut corespunde criteriului d-vostră, și astfel ați decis, ca aceeași tesă să se pună din nou la concurs pentru anul 1881. Asemenea elaboratul pentru tesa „Istoria petrecerei Românilor în Dacia” dela Aurelian până la anul 1300, pus la concurs încă din 1874, după ce i-ați dat totă atențiunea studiósă, a-ți fost nevoiți a'l respinge ca insuficient și a publica un nou concurs pentru aceeași tesă.

VII. În cursul sesiunei curente, societatea a ținut cinci ședințe publice; șapte din colegii nostri au comunicat disertațiuni științifice și din multe puncte de vedere interesante.

D. Aurelian ne-a întreținut despre economia rurală în România; d. Bariț, în două rënduri, despre econo-

mia socială și istoria civilizației în Transilvania; d. Odobescu asupra cunoscutei dela Novo-Cerkaski; d. Sturdza despre bibliografia numismatică românească; d. Stefanescu, despre două descoperiri paleontologice: măsena de Dinoteriu aflată în districtul Oltu; d. I. Ghica, despre om și începutul său, iară d. Al. Papadopol Calimach, despre Pedaniu Dioscoridi, „Botanica dacogetică.

VIII. Voind a face din societatea acésta tabernacolul științei și al suvenirilor naționale, d-văstră v'ați întrecut a'i face neîncetat daruri prețioase și nestimate: atâtea obiecte de sacră pietate, atâtea cărți, cari a-ți venit a le depune aicea, dau atâtea probe de iubirea, care v'au legat de acésta societate, dau atâtea frumoase speranțe pentru viitorul ei, și justifică, pot dice, considerațiunea ce se manifestă în favoarea ei, atât din partea guvernului, cât și din partea publicului bine simțitor.

IX. Voiu trece repede preste lucrările curente, precum controlul scrupulos al lucrărilor administrative și financiare, votarea bugetului și altele, cu care v'ați ocupat cu atâtea minuțiozitate și conștiință; ci, după dubla sarcină de secretar ad hoc și secretar general, cu care m'ați onorat, me voiu mărgini a vă ura și pe viitor acelaș zel și activitate.

D. președinte declară sesiunea anului 1878 închisă.

Acest proces-verbal s'a verificat în ședința de astăzi.

Președinte, I. Ghica.

Secretar ad-hoc, G. Sion.

Varietăți.

* (Necrolog). Alaltăeri s'a înmormântat S. Glodean, fiul parochului nostru din Ardeiu, elev al clasei VII de la gimnaziul de stat, un june de cele mai bune speranțe și iubit de superiorii și colegii sei. La înmormântare au fost obidatul seu tată, corpul profesorilor de la gimnaziu, gimnastiții și un număr mare de omeni din clasele mai alese a le Sibiului. Causa morții să fie fost o bôlă scurtă dar grea, de apărindere de plumăni. Fie-i țărâna ușoră!

* (Domnul Bălăcean), reprezentantul României, fu primit de Maj. Sa împăratul în audiență și a predat monarhului în numele principelui Marele cordon al „Stelei României.“ Dl Bălăcean a luat apoi parte la dineul împăresc.

* (Denumire). Pentru catedra de limba și literatura română, la gimnaziul superior din Satu-mare, în locul fericitului Petru Bran este denumit de ministrul instrucțiunii publice profesorul Dr. Vasiliu, filosof și teolog absolut de Roma.

* (Un scandal în Lemberg). Studenții dela universitatea din Lemberg a hotărât, a aduce o ovațiune deputatului Hausner, care a ținut în senatul imperial din Viena o vorbire senzațională în contra politicii contelui Andrassy. Poliția din Lemberg a oprit pre ștudenții dela ovațiunea intenționată și cu acésta ocaziune s'a omorât și vulnerat mai mulți omeni — unele jurnale spun de 30, între cari și femei. Magistratul a hotărât, a trimite la împăratul și ministeriu o deputațiune pentru a se plânge despre pășirea brutală a poliției și a cere pedepsirea strajnică a organelor culpabile.

* (Calamități). „Vocea Covurluiului“ scrie: După pesta bovină, care a bântuit cea mai mare parte de județe și a făcut imposibile transporturile cu boi, iată că acum comerțanții, ce fac comerțul de vinuri indigene, sânt la cele mai mari pericole. În gara de Mărășești stau aruncate pe câmp 15,000 vase cu vin, adecă o valoare

apropo de 4 milioane. Drumul de fer nu procură nici vagoni, nici mașine spre a transporta vasele la destinațiunea lor. Cărând va da frigul lichidul va îngheța, și o calamitate nouă va isbi pe comerșanți. S'a arătat prin telegrame ministeriului și direcțiunii a-acest fapt de cătră peste 40 neguțatori angroșiști, dar până acum nici o îndreptare nu s'a făcut. Presa este datore a rădica glasul seu și a cere, ca una din resursele de auzițe a țerei să nu fie aruncată pradă întemplierii. Cerem guvernului, să oblige pe direcțiunea drumului de fer a da comerșanțului mijloce de transport. Țara a plătit scump acest serviciu și este în drept a cere, ca să pôtă fi servită la timp.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Comptabilitatea agricultorului.

(Urmare.)

Pentru de a puté înțelege mai ușor esența comptabilității, vom a ne servi de un exemplu practic.

Un agricultor a avut la 1 Iulie 1877 o avere de 18,000 fl. Precum arată inventariul, făcut în acésta zi, averea lui era compusă din:

I. a)	100 jugere pământ a	
	100 fl.	10,000 fl.
b)	o casă cu curte	2000 „
c)	10 vaci a 80 fl.	800 „
d)	4 cai de muncă a 50 fl. . . .	200 „
e)	200 oi de prăsilă a 10 fl. . . .	2000 „
f)	diverse unelte și mașini (conform unui inventariu special)	800 „
g)	bucate (grâu, cacuruz etc.)	560 „
h)	nutreț (fân, paie etc.)	340 „
i)	bani dați în împrumut	520 „
k)	bani gata	680 „
	Suma: 19,900 fl.	
II. Pasiva.	1.900 „	
	18,000 fl.	

În decursul anului agricultorul vinde bucate, cumpără unelte și vite, vinde oi, vinde lapte și produce alte bucate; plătesce din datorie, și voiesce la 30 Iunie 1878 se știe, că lucrău el preste an cu dobândă sau cu pagubă? Dacă agricultorul va fi avut numai un registru de cassă, nici decât nu va puté afla aceea ce voesce el să știe. Căci schimbările ce s'au petrecut preste an în averea sa, a fost așa de însemnate, încât prisosul cassei, ce'l află el la 30 Iunie 1878, nu'l îndreptătesce a face nici o concludiune, nici în favoarea, nici în defavoarea lucrării sale. El află d. e. la 30 Iunie 1878 în cassă numai 380 fl.; urmază de aci, că el a avut în decursul acéstu an 300 fl. pagubă? Nici odată nu pôte urma acésta, căci averea agricultorului nu este compusă numai din bani gata.

Dacă însă agricultorul a avut pre lângă registrul de cassă și Memorial, și a notat tôte afacerile, desfăcute în bani și în alte valori, atunci cartea principală, care pe o parte conține tôte valorurile consumate, iar pe cealaltă tôte valorurile produse, îi spune câtă dobândă sau pagubă a avut el. După ce în 30 Iunie 1878 a făcut de nou inventariul și a constatat, ce se află în realitate în economia sa, agricultorul n'are decât să sumeze laturile cărței principale și să tragă bilanțul pentru a cunoșce la suma prisosită paguba sau dobândă.

În cele mai multe casuri un agricultor rațional nu se pôte mulțami cu acest răspuns, ce'i dă comptabilitatea simplă. Căci lui nu'i ajunge a ști, că economia sa a adus 1000 fl. dobândă sau pagubă în decursul anului, ci voiesce să știe cum se împarte acésta dobândă sau pagubă între diferiți rami ai economiei sale? Contribuiau mai mult la dobândă sau la pagubă, lapteritul sau oieritul? La aceste între-

bări, destul de importante, comptabilitatea simplă nu răspunde, căci ea consideră cheltuelile și venitele în întregul, dar nu și în părțile lor constitutive.

Pentru rentabilitatea unei economii este de mare importanță a ști, care plantă cultivată se rentează mai bine, și care ram al economiei de vite recere mai puține cheltueli și aduce mai mult venit. Este mai bine a vinde nutrețul? sau este mai bine a ține cu acest nutreț vite și a vinde pe aceste? sau este mai bine a face și una și alta sau chiar nici una din amândouă? Împregiurările locali sânt așa de diferite, încât fie-care agricultor trebuie să-și aibă planul său de exploatare particular. Nicăirea nu va afla agricultorul rețete, care i-ar prescrie lui câte dose are de a lua pentru de a face economia sa rentabilă. Știința și esperința ne dau puncte directive, dar nici odată rețete. Prin urmare fie-care agricultor este avisat la sine însuși încât privește rentabilitatea economiei sale. — Pôte fi dar ceva mai folositor pentru el decât dovada matematică că dintre tôte ramurile economiei sale, prăsierea oilor sau cultivarea grâului sau producerea nutrețului este mai rentabilă?

Acésta dovadă matematică îi o dă lui comptabilitatea dublă. Agricultorul, condus de rezultatele comptabilității duple, n'are decât să dea din an în an o estensiune tot mai mare ramului celui mai rentabil și venitul moșiei sale va cresce în progresiune geometrică. La cas când împregiurările locale se schimbă (căci mulți și varii sânt factorii, cari crează acele împregiurări) atunci comptabilitatea dublă arată agricultorului, că cutare ram al economiei sale scade din rentabilitate și alt ram devine mai rentabil.

Folosele acéstei comptabilități sânt așa de mari și însemnate, încât trebuie să te prindă mirare cum un agricultor rațional s'ar puté lipsi de ele. Causa principală, că comptabilitatea dublă, o aflăm așa rar aplicată la economii este necunoștința de cauză împreună cu inchiuirea, că comptabilitatea dublă este foarte complicată și astfel nu se potrivește cu agricultorul.

Din următoarele ne vom convinge că comptabilitatea dublă, nu numai că nu este complicată, ci, având scopul ei în vedere, este cea mai simplă dintre tôte sistemele de comptabilitate

(Va urma).

Sciri ultime.

Budapesta, 25 Noemvre n. (Telegr. special al „Telegrafului Român“). În ședința de astăzi a camerei, P. Cosma a vorbit contra adresei majorității, votând neîncredere guvernului pentru ocuparea Bosniei și Erțegovinei, pentru abandonarea Basarabiei, pentru persecutarea naționalităților și în special a Românilor și pledând pentru alianța elementelor: magiar și român, amenințate de panslavism. — Georgiu Pop asemenea a vorbit contra regimului și dualismului votând pentru adresa stângei estreme.

(După „S. d. T. B.“)

Budapesta, 25 Noemvre n. Comisiunea bugetară a delegațiunii austriace a desbătut proiectul unui credit suplementar pentru ocupațiune. După o îndelungă desbateră, la care ministrul de esterne contele Andrassy, în repetite rânduri a luat cuvântul, s'a primit cu 14 contra 6 voturi moțiunea Dr. Herbst: Delegațiunea, din considerare că conspectul sumelor erodate este necomplet și din considerare că senatul imperial încă nu și deduse consimțământul constituțional la tratatul din Berlin, pe basa cărui s'au făcut cheltuelile, trece preste moțiune la ordinea zilei.

Bucuresci, 25 Noemvre n. O depeșă din Livadia ordonă cederea Dobrogei autorităților române. În 26 l. c. se începe luarea în posesiune din partea Românilor.

Paris, 25 Noemvre n. „Moniteur“ primesce o telegramă din Roma; care spune, că acolo s'au arestat 200 socialisti. Poliția nimicesce număröse placate, cari amenință cu mörte pe participanții la manifestațiunile de simpatie față cu regele. Poliția a delăturat dinamitul, ce a fost pus sub șini înainte de sosirea trenului regal.

Bursa de Viena

din 25 Novembre n. 1878.

Împrumutul de stat din 1860	116 60
Acțiuni de bancă	788 —
Acțiuni de credit	226 80
London	112 70
Argint	100 —
Galbin	5 57
Napoleon d'aur (poli)	9 33
Valuta nouă imperială germană	57 70

Economic.

Sibiu, 22 Noemvre n. Pro hectolitru: Grâu fl. 5.40—6.20; Grâu secăreț, fl. 4.50—5.10; Săcară fl. 3.60—4.—; Orz fl. 4.—; Ovăs fl. 1.80—2.20; Cacuruz fl. 3.10—3.50; Mălaiu fl. 4.50—5.—; Cartofi fl. 1.50—2 S emență decănepă fl. 6.—; Mazere fl. 7.—; Linte fl. 8.—; Fasole fl. 4.50—; pro 50 chilo: Făină de pâne fl. 4.75; Slănină fl. 34; Unsore de porc fl. 34.—; Săubrut pro 50 chilo: fl. 16.50; Luminări de seu pro 50 chilo fl. 29.—; Seu de Luminări fl. 24; Săupun fl. 21.—; Fân pro 50 chilo fl. 0.90—0.1; Cănepă pro 50 chilo fl. 29—31; Lemne virtose de foc pro metru cubic fl. 3.20 Spirit pro grad 50—55 cr.; pro chilo: carne de vită 32—40 cr.; Carne de vițel —36 cr. carne de porc 40—50 cr.; carne de berbec 26—25 cr.; oue 10 de 25 cr.

Estras din fôia oficială „Budapesti Közlöny.“

Licitațiuni: în 23 Dec. 1878 și 23 Ian. 1879 mobil. și imobil. lui Ioan Simon în Rusfalău (trib. Chezdi-Oșorheiu); în 29 Noemvre imobil. lui Ioan Vonya în Cluj (tribunal); în 11 Ian. și 11 Febr. 1879 imobil. Aloisiei Fodor în Deva; în 7 Dec. 1878 și 7 Ian. 1879 imobil. lui Vasilie Meda în Boiu (trib. Deva); în 3 Dec. 1878 și 3 Ian. 1879 imobil. Iulianei Babos în Beșineu (jud. cerc. Sepși-Sân Georgiu); în 16 Ian. și 15 Febr. 1879 im. cont. Ad. Adam Was și soției sale în Tag (jud. cerc. Gherla); în 30 Noemvre mobil. lui Dionisie Palfi în Turda (jud. cerc); în 10 Ian. și 10 Febr. 1879 imob. lui Mihai Hoprich în Nou (trib. Sibiu); în 13 Dec. 1878 și 13 Ian. 1879 imobil. lui Andreiu Szigyarto în Reghinul-unguresc (jud. cerc. Reghin săsesc); în 9 Dec. 1878 și 9 Ian. 1879 imobil. lui Ioan Paloșan în Buza (jud. cerc. Gherla); în 3 Ian. și 3 Febr. 1879 imobil. Anei Drăgan și soți în Galiș (trib. Sibiu); în 20 Ian. și 22 Febr. imobil. lui Iosif Csecs în Toldale și Bala (jud. cerc. Reghin săsesc); în 10 Ian. și 10 Febr. imob. lui Ilie Măț și soți în Ludoș, în 11 Ian. și 11 Febr. imob. Elisei Schnor în Sibiu; în 7 Ian și 7 Febr imobil. lui Nicolae și Erei Lazar în Sibiu; în 16 Dec. 1878 și 15 Ian 1879 imobil. lui Simion Marga în Ilimbaf (trib. Sibiu). —

Anunțiu pentru domni!

Am onore a aduce la cunoștința onoratului public civil și militar că am deschis un

Salon de ras

în localitățile fostului stabiliment al domnului Schembera, pre care'l conduc în persoană.

Sperând că am tôte încrederea în onoratul public, în decursul procesei mele de 10 ani câștigate la D. Schönbetter, mă rog cu tot respectul de frecuentare. Promit onorațiilor domni mușterii servițiul ce mai prompt.

cu tot respectul

Nika.

Piața mică Nr. 17 (vis-a-vis de podul de fer).

[21] 2-3